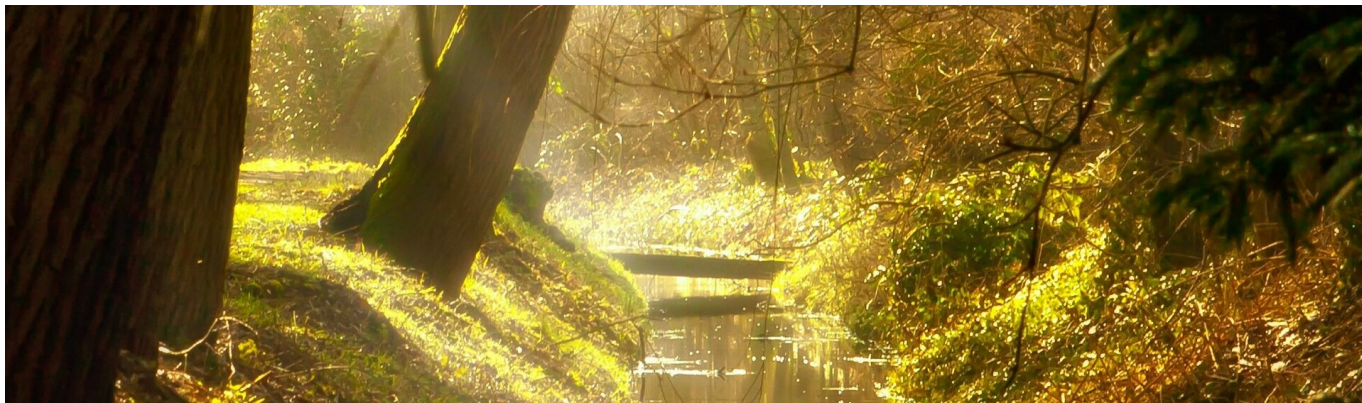

Cechy stylu literackiego Jana Pawła II na przykładzie *Tryptyku rzymskiego*

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Film](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Jan Paweł II, *I. Strumień*, [w:] Jan Paweł II, *Tryptyk Rzymski. Medytacje*, Kraków 2003.
- Źródło: Jan Paweł II, *II. Medytacje nad „Księgą rodzaju” na progu Kaplicy Sykstyńskiej.*, [w:] tegoż, *Tryptyk Rzymski. Medytacje*.
- Źródło: Jan Paweł II, *II. Medytacje nad „Księgą rodzaju” na progu Kaplicy Sykstyńskiej.*, [w:] Jan Paweł II, *Tryptyk Rzymski. Medytacje*.
- Źródło: Jan Paweł II, *I. Strumień*, [w:] tegoż, *Tryptyk Rzymski. Medytacje*.
- Źródło: Danuta Bieńkowska, *O znaczeniu słowa próg i niektórych cechach poezji Jana Pawła II (na materiale Tryptyku rzymskiego)*, „Łódzkie Studia Teologiczne” 2004, nr 13, s. 262–263.

Cechy stylu literackiego Jana Pawła II na przykładzie *Tryptyku rzymskiego*

Źródło: Wallpaper Flare, domena publiczna.

Czym była poezja dla Karola Wojtyły? Jakie stawiał jej zadania, jak rozumiał powinności poety?

Już od momentu wydania debiutanckiego poematu *Pieśń o Bogu ukrytym* twórczość papieża-poety realizowała jego koncepcję sztuki jako wyrazu metafizycznego charakteru i wyższego sensu istnienia. Wiersze Karola Wojtyły były intelektualnymi modlitwami, medytacjami nad istotą wiary i drogą, którą pokonuje człowiek, dążąc do Boga. Poezja stanowiła więc szczególne posłannictwo. Była sposobem na ocalenie wartości chrześcijańskich i kształtowanie kultury poprzez te wartości.

Twoje cele

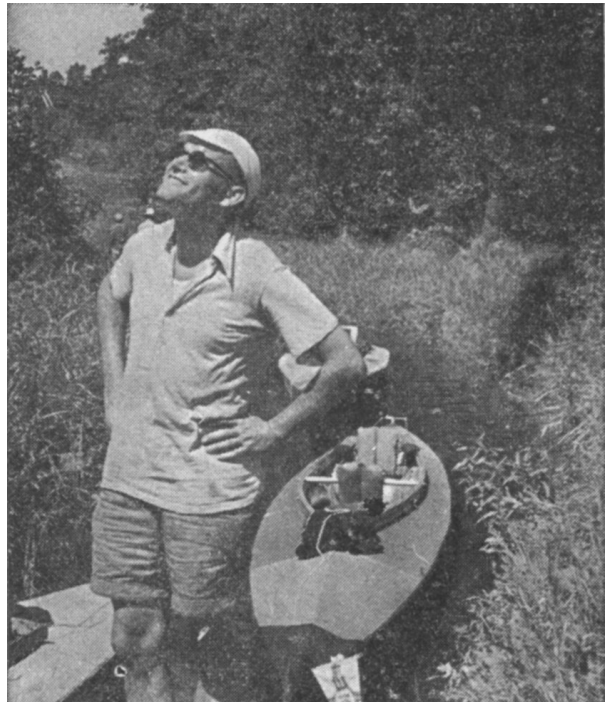
- Poznasz fragmenty biografii Karola Wojtyły.
- Poznasz charakter twórczości Karola Wojtyły i cechy jego stylu.
- Określisz związki biografii z twórczością polskiego papieża i poety.
- Dokonasz analizy i interpretacji utworu lirycznego Karola Wojtyły.

Przeczytaj

O autorze

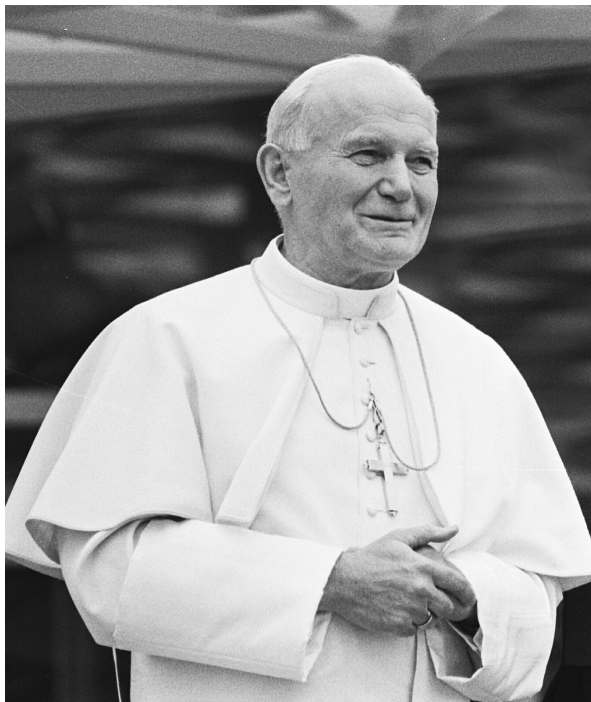
Karol Wojtyła urodził się w 1920 roku w Wadowicach jako syn Karola i Emilii z Kaczorowskich. Ojciec był urzędnikiem w Powiatowej Komendzie Uzupełnień, matka dorabiała jako szwaczka. Od 1930 roku Karol uczył się w gimnazjum męskim w swojej rodzinnej miejscowości. Spośród innych uczniów wyróżniał się pilnością oraz szczególnym zamiłowaniem do literatury i teatru. Już wtedy dała się u niego zauważyć również silniejsza niż u innych wiara. Działal w [sodalicii mariańskiej](#) młodzieży gimnazjalnej, pełniąc w niej przez dwie kadencje funkcję prezesa (1936–1938).

W 1938 roku z bardzo dobrymi wynikami zdał maturę i rozpoczął studia polonistyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim. W czasie wojny współpracował również z Juliuszem Osterwą, twórcą słynnego teatru Reduta, a także z Mieczysławem Kotlarczykiem, założycielem konspiracyjnego Teatru Rapsodycznego. W 1942 roku wstąpił do tajnego seminarium duchownego, na [tajnych kompletach](#) studiował też teologię na UJ. Święcenia kapłańskie z rąk kardynała Adama Stefana Sapiehy otrzymał w listopadzie 1946 roku. W latach 1946–1948 studiował w Rzymie, gdzie obronił pracę doktorską. Po powrocie do Polski był wikarym w krakowskich i podkrakowskich parafiach, prowadził też duszpasterstwa młodzieżowe.

Karol Wojtyła na spływie kajakowym
Źródło: domena publiczna.

W 1953 roku habilitował się i od następnego roku prowadził wykłady na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W 1958 roku został mianowany biskupem, pięć lat później – arcybiskupem metropolitą Krakowa, a po kolejnych czterech latach – kardynałem. W 1965 roku był jednym ze współredaktorów „Orędzia biskupów polskich do ich niemieckich braci”, które poprzez słowa „przebaczamy i prosimy o przebaczenie” stało się początkiem polsko-niemieckiego

Jan Paweł II podczas wizyty w Holandii w 1985 roku

Źródło: Rob Croes (ANEFO), Wikimedia Commons, licencja: CC BY 4.0.

pojednania. 16 października 1978 roku Karol Wojtyła został wybrany na papieża i przyjął imię Jana Pawła II. Swoją bezkompromisową, odważną postawą przyczynił się do obalenia komunizmu w Polsce.

Twórczość literacka

Jako poeta debiutował wiosną 1945 roku w czasopiśmie „Głos Karmelu”, gdzie ukazał się jego poemat *Pieśń o Bogu ukrytym*. Od 1950 roku utwory poetyckie i prozatorskie księdza Karola Wojtyły drukowały „Tygodnik Powszechny” i „Znak”.

Twórczość literacka Karola Wojtyły to przede wszystkim poezja i dramaty. Wczesne wiersze poety, m.in. z niezachowanych *Ballad beskidzkich* i *Księgi słowiańskiej*, były poświęcone przeważnie krajobrazowi beskidzkiemu, ale już wtedy dało się odczytać kształtującą się koncepcję sztuki, a mianowicie tworzenia narodowej kultury opartej na wartościach chrześcijańskich. W koncepcji poety sztuka miała mieć wymiar metafizyczny i prowadzić człowieka ku Bogu. Stąd utwory poetyckie są najczęściej szczególnym rodzajem intelektualnej modlitwy i medytacji, w których najważniejsze miejsce zajmują Bóg, miłość, wolność i piękno. Papież jest również autorem głośnych sztuk teatralnych. *Brat naszego Boga* to opowieść o bracie Adamie Chmielowskim, malarzu i założycielu zgromadzenia albertynów, który w swoim życiu postawę artysty łączył z boskim posłannictwem. *Przed sklepem jubilera* to z kolei sztuka poświęcona rozważaniom na temat miłości i małżeństwa. Według autora miłość polega na całkowitym oddaniu się drugiej osobie, odrzuceniu egoizmu i wzięciu odpowiedzialności za współmałżonka. Taka postawa jest przeciwstawieniem hedonistycznej koncepcji miłości.

Tworzył do ostatnich lat życia. Każdy z jego tomików natychmiast stawał się w Polsce bestsellerem. Jedną z ostatnich jego książek. *Tryptyk rzymski* to ujęte w formę poematu osobiste medytacje nad przejawami Bożej obecności, istotą wiary, przemijaniem, miejscem człowieka w dziele stworzenia i biblijną historią Abrahama. Ten nazwany duchowym

testamentem tomik jest niezwykłym świadectwem kontaktu z Bogiem i pełnej oddania, niezłomnej miłości do Stwórcy.

((Danuta Bieńkowska

O znaczeniu słowa *próg* i niektórych cechach poezji Jana Pawła II (na materiale *Tryptyku rzymskiego*)

KRÓTKO O PRZEDMIOCIE MEDYTACJI

Zarówno rzeczowniki, jak i czasowniki określające typ liryki wymagają dopełnienia, przydawki, wszak *medytuje się, rozważa* zawsze nad czymś albo o czymś. Spróbujmy zatem poszukać, co lub kto jest przedmiotem medytacji w *Tryptyku rzymskim*? Odpowiedź wydaje się pozornie prosta, przedmiot medytacji bowiem zostaje oczywiście pośrednio wskazany osobą Autora – Jana Pawła II, oraz wcześniejszą twórczością poetycką Karola Wojtyły. My jednak zatrzymajmy się nad tematami rozważań wskazanymi bardziej bezpośrednio przez Autora (m.in. za pomocą motta oraz słów-kluczy, przewijających się w wierszach *Tryptyku rzymskiego*).

W *Zdumieniu*, przedmiotem refleksji Autora jest – wydaje się – *przemijanie*, co zostaje wskazane bezpośrednio przede wszystkim za pomocą słów: *przemijanie, przemijać*. Dodajmy od razu, iż temat ten był przez Autora podejmowany już wcześniej – problem *mijania, przemijania*, wywołany przez misterium paschalne, obecny jest np. w poemacie *Rozważania o śmierci*.

W wierszu *Źródło*, drugim, należącym do pierwszej części *Tryptyku*, poszukuje Autor odpowiedzi na pytanie: *gdzie jest źródło?* – jaka jest tajemnica początku? Przyjmując przenośne użycie wyrazu *źródło*, jako jedno z określeń Istoty Najwyższej, możemy natomiast powiedzieć, iż tematem medytacji jest jedno z obliczy Boga.

Druga część *Tryptyku* nosi tytuł: *Medytacje nad „Księgą Rodzaju”* na progu Kaplicy Sykstyńskiej, zatem rozważania mają związek

z Genesis, Bogiem-Stwórcą, początkiem i końcem (kresem) stworzenia, światem widzialnym i niewidzialnym.

Trzecia część *Tryptyku*, pt. *Wzgórze w krainie Moria* jest historią Abrahama, który z polecenia Boga miał złożyć Mu w ofierze własnego syna. W ten sposób wyrażone zostaje przyszłe Ofiarowanie Syna przez Boga Ojca, co stanowi zwieńczenie całego *Tryptyku* sensem odkupienia.

I aczkolwiek do każdej części *Tryptyku*, a nawet do każdego wiersza można wymienić inny (oddzielny) temat rozważań, to można także dokonać uogólnienia i powiedzieć, iż tym tematem są zagadnienia najbardziej podstawowe: tajemnice świata, tajemnice ludzkiego życia (czym jest człowieka, jaki jest sens cierpienia, przemijania), tajemnica stworzenia (jak zrozumieć przesłania Boga, Jego mowę i milczenie).

Źródło: Danuta Bieńkowska, *O znaczeniu słowa próg i niektórych cechach poezji Jana Pawła II (na materiale Tryptyku rzymskiego)*, „Łódzkie Studia Teologiczne” 2004, nr 13, s. 262–263.

Słownik

aksjologia

(gr. *áxios* – godny, cenny + *lógos* – słowo, nauka) nauka o wartościach i o kryteriach wartościowania

słowa-klucze

słowa o wysokiej frekwencji w danym tekście

tajne komplety

tajne nauczanie 1939–45, działalność oświatowa prowadzona w okupowanym kraju będąca formą oporu i samoobrony społecznej

tryptyk

dzieło malarskie, literackie, filmowe itp. składające się z trzech części połączonych wspólnym tematem

Film

Polecenie 1

Przywołaj przyjętą w filmie definicję idiolektu. Na podstawie multimedium wyjaśnij, jakie relacje zachodzą między nim a idiostylem.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D15LFkk9k>

Film nawiązujący do treści materiału pod tytułem Cechy Tryptyku Rzymskiego.

Polecenie 2

Uzupełnij mapę myśli cytatami z fragmentów *Tryptyku rzymskiego*, które mogą stanowić przykład realizacji danej cechy utworu. Następnie opisz funkcje poszczególnych cech.

Jan Paweł II, *Tryptyk rzymski. Medytacje* [fragment]

((Jan Paweł II

I. Strumień

Ruah

Duch Boży unosił się nad wodami...

1. Zdumienie

Zatoka lasu zstępuje
w rytmie górskich potoków
ten rytm objawia mi Ciebie,
Przedwieczne Słowo.
Jakże przedziwne jest Twoje milczenie
we wszystkim, czym zewsząd przemawia
stworzony świat...
co razem z zatoką lasu
zstępuje w dół każdym zboczem...
to wszystko, co z sobą unosi
srebrzysta kaskada potoku,
który spada z góry rytmicznie
niesiony swym własnym prądem...
– niesiony dokąd?

Co mi mówisz górski strumieniu?
w którym miejscu ze mną się spotykasz?
ze mną, który także przemijam –

podobnie jak ty...
Czy podobnie jak ty?
(Pozwól mi się tutaj zatrzymać –
pozwól mi się zatrzymać na progu,
oto jedno z tych najprostszych zdumień.)
Potok się nie zdumiewa, gdy spada w dół
i lasy milcząco zstępują w rytmie potoku
– lecz zdumiewa się człowiek!
Próg, który świat w nim przekracza,
jest progiem zdumienia.
(Kiedyś temu właśnie zdumieniu nadano imię „Adam”).

Był samotny z tym swoim zdumieniem
pośród istot, które się nie zdumiewały
– wystarczyło im istnieć i przemijać.
Człowiek przemijał wraz z nimi
na fali zdumień.
Zdumiewając się, wciąż się wyłaniał
z tej fali, która go unosiła,
jakby mówiąc wszystkiemu wokoło:
„zatrzymaj się! – masz we mnie przystań”
„we mnie jest miejsce spotkania
z Przedwiecznym Słowem” –
„zatrzymaj się, to przemijanie ma sens”
„ma sens... ma sens... ma sens!”

Źródło: Jan Paweł II, *I. Strumień*, [w:] tegoż, *Tryptyk Rzymski. Medytacje*.

Jan Paweł II, *Tryptyk Rzymski. Medytacje* [fragment]

Jan Paweł II, *Tryptyk rzymski. Medytacje* [fragment]

Jan Paweł II, *Tryptyk rzymski. Medytacje* [fragment]

◦ Cechy[br]„Tryptyku rzymskiego”

- występowanie licznych[br]powtórzeń
- migotliwość znaczeń
- intelektualizm i[br]obiektywizm stwierdzeń
- operowanie milczeniem[br]i przemilczaniem
- użycie impresywne języka[br](szczególnie wynikających z przymusu np. musieć, trzeba)
- stosowanie pytań[br]retorycznych
- nagromadzenie słów[br]nacechowanych aksjologicznie
- interdyscyplinarność[br]tekstu

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Czego dotyczy poetycka refleksja w zacytowanych wierszach Karola Wojtyły? Przyporządkuj podanym tytułom odpowiadające im spostrzeżenia o wierszach i zawartych w nich poetyckich refleksjach.

Strumień

nadająca sens poszukiwaniom duchowym Męka Chrystusowa

tajemniczość i metafizyczność świata natury

Posłowie

obraz Wielkiego Dzieła Bożego: Stworzenia, Miłosierdzia i Zbawienia

Prasakrament

człowieczeństwo i stosunek człowieka do Boga

człowiek poszukujący odpowiedzi na egzystencjalne pytania

istnienie nadprzyrodzonej rzeczywistości

biblijne dzieje Abrahama

życie człowieka i Sąd Ostateczny

niemierzalna potęga Boga objawiona w potędze przyrody

Ćwiczenie 2

Na podstawie wierszy Karola Wojtyły uzupełnij tabelę. Wstaw brakujące elementy, czyli albo nazwę zabiegu poetyckiego, albo cytat z wiersza.

metaforyczność znaczeń, intelektualizm i obiektywizm stwierdzeń, stosowanie pytań retorycznych, nagromadzenie słownictwa wartościującego, – Sięgają wówczas do źródeł życia, które są w nich.

– Sięgają do Początku., Ty, który wszystko przenikasz – wskaż!

On wskaże...

Nazwa zabiegu poetyckiego	Cytat z wiersza
	– Sięgają wówczas do źródeł życia, które są w nich. – Sięgają do Początku.
metaforyczność znaczeń	
intelektualizm i obiektywizm stwierdzeń	
	Ty, który wszystko przenikasz – wskaż! On wskaże...
stosowanie pytań retorycznych	
nagromadzenie słownictwa wartościującego	

Ćwiczenie 3

Tryptyk rzymski to tekst pisany przez poetę i papieża w jednej osobie. Biorąc pod uwagę tę informację, wyjaśnij, na czym polega podwójna wartość tego utworu.

Ćwiczenie 4

Karol Wojtyła w *Tryptyku rzymskim* ukazuje człowieka jako istotę samotną. Jakie są przyczyny takiej kondycji człowieka? W swojej odpowiedzi sformułuj argument uzasadniający to przekonanie.

Na podstawie zacytowanego fragmentu wiersza rozpoznaj i nazwij dwie cechy człowieka, które łączą się z towarzyszącym mu zdumieniem. Wyjaśnij również, jak są one w wierszu wartościowane.

((Jan Paweł II

I. Strumień

[fragment]

Był samotny z tym swoim zdumieniem
pośród istot, które się nie zdumiewały
– wystarczyło im istnieć i przemijać.
Człowiek przemijał wraz z nimi
na fali zdumień.
Zdumiewając się, wciąż się wyłaniał
z tej fali, która go unosiła,
jakby mówiąc wszystkiemu wokoło:
„zatrzymaj się! – masz we mnie przystań”
„we mnie jest miejsce spotkania
z Przedwiecznym Słowem” –
„zatrzymaj się, to przemijanie ma sens”
„ma sens... ma sens... ma sens!”

Źródło: Jan Paweł II, *I. Strumień*, [w:] Jan Paweł II, *Tryptyk Rzymski. Medytacje*, Kraków 2003.

Ćwiczenie 6

Dokończ zdanie. Na podstawie fragmentu *Posłowie z Tryptyku rzymskiego* Karola Wojtyły wybierz odpowiedzi, które są zgodne z wymową tekstu. Zaznacz P, jeśli są poprawne albo F, jeśli zawierają nieprawdziwe informacje.

W *Posłowie z Tryptyku rzymskiego* Karola Wojtyły poeta zawarł przekonanie, że....

Dokończenie zdania	P	F
odwieczne widzenie Boga to szczególny rodzaj poznania.	☐	☐
we wszystkim, co istnieje, zawarty jest ślad pełni, doskonałość, pochodząca od Boga.	☐	☐
człowiek został stworzony i powołany do samotnego istnienia wśród zjawisk wszechświata.	☐	☐

Ćwiczenie 7

Zdumienie – doświadczenie, które pozwala człowiekowi stawiać pytania o sens życia, człowieczeństwa. Rozważ problem w wypracowaniu.

W pracy odwołaj się do:

- wybranej lektury obowiązkowej,
- sensu wiersza *Strumień* Karola Wojtyły, wybranych kontekstów (np.: wiersza *Samotność* Adama Mickiewicza).

Środkowa część *Tryptyku rzymskiego* jest najważniejsza dla interpretacji całości dzieła. Opracuj krótki referat (około 1500 znaków) prezentujący tematykę i przesłanie *Medytacji nad Księgą Rodzaju* na progu kaplicy Sykstyńskiej.

Praca domowa

Spośród podanych tez interpretacyjnych wybierz jedną i rozwiń ją, analizując wybrany wiersz Karola Wojtyły.

- W *Tryptyku rzymskim* Karola Wojtyły zawarta została epifania.
- W *Tryptyku rzymskim* Karola Wojtyły funkcjonuje motyw spotkania biblijnego.
- *Tryptyk rzymski* Karola Wojtyły ukazuje znaczenie historii stwarzania świata przez Boga.
- *Tryptyk rzymski* Karola Wojtyły zawiera refleksje na temat duchowej kondycji człowieka.
- *Tryptyk rzymski* Karola Wojtyły dotyczy zdumienia jako początku myślenia filozoficznego.
- W *Tryptyku rzymskim* Karola Wojtyły w wymiarze uniwersalnym zostały ukazane czas, wieczność, odpowiedzialność, klucze.

Dla nauczyciela

Autor: Joanna Oparek

Przedmiot: Język polski

Temat: Cechy stylu literackiego Jana Pawła II na przykładzie *Tryptyku rzymskiego*

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

2) rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach (fantastyczną, symboliczną, mimetyczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową);

4) rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje;

5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;

6) rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter;

9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;

14) przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej;

15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1) formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

10) w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód

służący uprawomocnieniu formułowanych sądów;

IV. Samokształcenie.

10. gromadzi i przetwarza informacje, sporządza bazę danych;

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

2) rozumie pojęcie tradycji literackiej i kulturowej, rozpoznaje elementy tradycji w utworach, rozumie ich rolę w budowaniu wartości uniwersalnych;

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

3) rozpoznaje nawiązania do tradycji biblijnej i antycznej w kulturze współczesnej;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

Cele operacyjne. Uczeń:

- zapoznaje się z muzyczną interpretacją *Tryptyku rzymskiego*;
- omawia cechy dojrzałego idiosylu Karola Wojtyły;
- uzupełnia mapę myśli cytatami z fragmentów *Tryptyku rzymskiego*;
- rozwija wybraną tezę interpretacyjną.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;

- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- interpretacje muzyczne.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Nauczyciel może zaproponować uczniom wysłuchanie fragmentów muzycznej interpretacji poematu *Tryptyk rzymski* z albumu Stanisława Soyki lub recytacji Krzysztofa Globisza.
2. Nauczyciel zaznacza, że poemat został wydany w 2003 roku w sześciu językach: polskim, niemieckim, angielskim, hiszpańskim, francuskim i włoskim. Podkreśla również, że w *Tryptyku rzymskim* Jan Paweł II nadał swym rozważaniom oryginalną formę stylistyczną – praca poetycka była poszukiwaniem języka adekwatnego do przekazania treści o charakterze metafizycznym, płynących z poznania religijnego i osobistych przeżyć duchowych autora.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel udostępnia uczniom e-materiał i wprowadza ich w temat lekcji, nawiązując do historii twórczości literackiej Jana Pawła II i określając fazę, gdy jego poezja uzyskała rozpoznawalny, indywidualny charakter.
2. Nauczyciel wraz z uczniami ustala cele zajęć i kryteria sukcesu.

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie indywidualnie czytają treści sekcji „Przeczytaj”. Następnie zapoznają się z materiałem filmowym i wykonują polecenie 1.
2. Przed przystąpieniem do polecenia 2 nauczyciel może poprosić wybraną osobę o omówienie (na podstawie multimedium) cech dojrzałego idiosylu artystycznego Karola Wojtyły (upodobanie do powtarzania, migotliwość znaczeń, intelektualizm, obiektywizm stwierdzeń, operowanie milczeniem, impresywne użycie języka, pytania retoryczne, słownictwo nacechowane aksjologicznie, interdyscyplinarność tekstu).
3. Uczniowie wykonują polecenie 2. Wybrana osoba prezentuje odpowiedzi (cytaty i opisy funkcji), a inni uczniowie uzupełniają. Nauczyciel komentuje. Polecenie 2 może także zostać wykonane wspólnie.
4. Uczniowie przechodzą do sekcji „Sprawdź się” i wykonują ćwiczenia 1, 2, 3, 4. Ćwiczenie 5 może przybrać formę dyskusji. Zadania 6, 7, 8 wykonywane są w parach.

Nauczyciel może poprosić kilka osób o zaprezentowanie wypracowań i referatów (ćwiczenia 7 i 8), a następnie porównać je i skomentować.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel ponownie odczytuje temat lekcji i inicjuje krótką rozmowę na temat spełnienia kryteriów sukcesu. Na koniec prosi chętnego ucznia o podsumowanie: charakterystykę stylu literackiego Jana Pawła II. Inni uczniowie mogą uzupełnić wypowiedź.
2. Nauczyciel w ramach podsumowania przywołuje pracę Ewy Porady *Antropologia «Tryptyku rzymskiego» Jana Pawła II* (Wrocławski Przegląd Teologiczny 16 (2008) nr 2, s. 58)

Dzieło Papieża posiada podwójny wymiar artystyczny: obok dużej wartości literackiej: jest piękną poezją, jest także dziełem, można by rzec: wizualnym. Czytając bowiem *Tryptyk*, stajemy niejako przed obrazem lub rzeźbą, która ukazuje nam kolejne części. Dlatego warto, posługując się słowami kard. Franciszka Macharskiego, wczytać się w ten poemat, tak „jak otwiera się tryptyk lub bramę”. I rzeczywiście wspomniany poemat można – i należy – czytać tak jak ogląda się tego typu dzieła: druga, środkowa część *Tryptyku* wydaje się stanowić klucz do interpretacji dwóch pozostałych części (pierwszej i trzeciej).

3. Na zakończenie nauczyciel może podkreślić związek stylu literackiego Jana Pawła II z tematyką jego twórczości – religią, historią Kościoła i narodu polskiego, a także z osobowością autora, ukształtowaną przez jego duchowość. Nauczyciel może przywołać tu fragmenty pracy Czesława Gładczuka „*Tryptyk rzymski*” – *wielkie przesłanie*.

https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Studia_Teologiczne_Bialystok_Drohiczyn_Lomza/Studia_Teologiczne_Bialystok_Drohiczyn_Lomza-r2003-t21/Studia_Teologiczne_Bialystok_Drohiczyn_Lomza-r2003-t21-s421-428/Studia_Teologiczne_Bialystok_Drohiczyn_Lomza-r2003-t21-s421-428.pdf (s. 427-428)

W liście z okazji wydania dzieł literackich Karola Wojtyły /Tutte le operre letterarie, Bompiani, 2001/ Jan Paweł II odsłonił swą kondycję poetycką: „W tę wiekową symfonię wniosły swój wkład także język i historia Narodu, którego jestem synem. Dziękuję Panu, że dał mi zaszczyt i radość uczestniczenia w tym kulturowym i duchowym przedsięwzięciu: najpierw z młodzieńczą pasją, później, w miarę upływu lat, z postawą stopniowo wzbogacaną przez kontakt z innymi kulturami, a przede wszystkim przez zgłębianie niezmiernego dziedzictwa kulturowego Kościoła. I tak mój głos pozostał, owszem polski, lecz zarazem stał się europejski, zgodnie z podwójną tradycją, wschodnią i zachodnią. G. Reale tak szkicuje osobowość Karola Wojtyły: „Karol Wojtyła łączy w sobie – w różnym stopniu – trzy wielkie siły duchowe, za których pomocą człowiek od zawsze poszukiwał prawdy: „sztukę”, „filozofię”, „wiarę i religię. „Połączenie tych trzech sił w jedność, jaką znajdują u Wojtyły, stanowi to, co Platon

nazwał daimonionem, z którym człowiek rodzi się i który towarzyszy mu przez całe życie, a który niektórzy współcześni psychologowie nazywają „kodem duszy” I to właśnie ów daimonion towarzyszy Karolowi Wojtyłowi i jest nieustannie obecny we wszystkim, co robi i co mówi”.

Praca domowa:

1. Spośród podanych tez interpretacyjnych wybierz jedną i rozwiń ją, analizując wybrany wiersz Karola Wojtyły.
 - W *Tryptyku rzymskim* Karola Wojtyły zawarta została epifania.
 - W *Tryptyku rzymskim* Karola Wojtyły funkcjonuje motyw spotkania biblijnego.
 - *Tryptyk rzymski* Karola Wojtyły ukazuje znaczenie historii stwarzania świata przez Boga.
 - *Tryptyk rzymski* Karola Wojtyły zawiera refleksje na temat duchowej kondycji człowieka.
 - *Tryptyk rzymski* Karola Wojtyły dotyczy zdumienia jako początku myślenia filozoficznego.
 - W *Tryptyku rzymskim* Karola Wojtyły w wymiarze uniwersalnym zostały ukazane czas, wieczność, odpowiedzialność, klucze.

Materiały pomocnicze:

- Ewa Porada *Antropologia «Tryptyku rzymskiego» Jana Pawła II* (Wrocławski Przegląd Teologiczny 16 (2008) nr 2).
- https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Studia_Teologiczne_Bialystok_Drohiczyn_Lomza/Studia_Teologiczne_Bialystok_Drohiczyn_Lomza-r2003-t21/Studia_Teologiczne_Bialystok_Drohiczyn_Lomza-r2003-t21-s421-428/Studia_Teologiczne_Bialystok_Drohiczyn_Lomza-r2003-t21-s421-428.pdf

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą przed lekcją zapoznać się z multimediami z sekcji „Film”, aby aktywnie uczestniczyć w zajęciach i pogłębiać swoją wiedzę.